

30 Ks.
N.a. "Eesti Päevalehe" kaimefusel

ESTI LUGEMIS- JA KIRJUTUS-
ARHIIVIMUSEUM
FOND K13278

Seie lugupeetud lehe 17. märtsi k.a. numberis
avaldatud Rootsi Eestlaste Esinduse koostöös
koostatud
kirjelduses märgitud sõnavõtude ja õpikute
kohta vastuvõetud otsuse peal ^{palun} lubada
lehest ^{lehest} ~~lehest~~ mõnede märkmete esitamiseks.

1960 ilmus kodumaal E. Nürme, E. Raieti ja
M. Kindlami koostatud "Õigekesluse
sõnaraamat". Sellest ilmus kirjastus "Orto"
poolt mõned aastad tagasi - minul oleval
eksemplaril ei leida ilmumisaega ega kohta
- kordustrükk opsett-trükinga. Ma olen nim.

"Orto" väljaande kasutamisele võtmist meie
kodudes ja koolide lõppklassides väsimatult
soovitanud, sest "Õigekesluse sõnaraamatu"
keerdpäikude tundmine ja kasutamisoskus on väga

vajalikud meie võõrsil kasvavale noorpõlvele.
USA-s on praegu kaalumisel selle muretsemise
kõigile kodulikele E. Rahvuskomitee summadega.
Esinduse koosseisuga otsusest ei ole siiski mulle
järeis selge, kas nim. õpiku "Orto" väljaanne käib
ka keele alla. Kui ei käi ja sel ^{puhul} ~~teel~~ on järele
ka n. n. printsipi-küsimusest, siis on hästi. Meie
kodudes leidub aga rohkesti selle kodumaal ilmunud
originaal-väljaandeid, mida on ka lastel koolides
näha olnud. Nõustatud otsuse järel ^{enam} ~~sega~~ ei
kohita ^{Eestis ilmunud} ~~sega~~ väljaannet ^{meie} ~~sega~~ koolides kasu-
sadaja õpetajad peavad selle õpilastelt käest
ära võtma ja nõudma lastevanemalt, et nad
muretskoid selle "Orto" väljaande, mis on ju sisu-
(Sõrandus)
liselt täpselt ~~sama~~ seesama.
(Esinduse)
Koosseisul toimunud sõnavõtte referaadist

nähtub, et seal on mainitud Astrid Lindgrēni²
"Pipi Pikksukka". Astrid Lindgren on praegu
Rootsis kõige loetavam lastekirjanik, kelle
teoseid on tõlgitud kümnetesse keeltesse
ja kelle osa teoseid on illustreerinud eesti
kunstnik Ilon Wik^Kland-Pääbo. Mainitud
fantastiline lastejutt "Pipi Pikksukk" on nüüd
ka kodumaal ilmunud ka eestikeelses tõlkes.
Nagu Esinduse koostööl ka õigesti märgitud,
(sõnendatult)
ei tohi nüüd meie lapsed vabas maailmas
seda põnevat teost eesti keeles lugeda, veel
vähem seda eesti koolis arutada.

Kodumaal on eriti rohkesti ilmunud
kirjavara koolieelike ja nooremale kooli-
astmele. Teoste ^{märkisin} suurim tükik ^{märkisin} "Punamätsi-
kest", Neenad Grimmide üle maailma tuntud

muinasjutte, Fr. R. Kreutzwaldi ja Johan Kunderi eesti
muinasjutte ja August Kitzbergi haruldaseid
ilusat lastejuttu "Piibelehe-neitsi", illustra-
ritult ja heas trükistilis. kõik nim. teosed
kumulusid juba ^{meie} veseistvuse ajal laste lugemis-
kvarasse, aga Esinduse koosseisu otsuse järel
ei lohitakiid ^{neid siin} ~~nim. teost~~ meie lasteaedades,
mängusingides ja koolides lugeda ega arutada.

Ka olen meie avalikkuse tähelepanu
aeg-ajalt juhtinud viimati Norrköpingis -
kardetavale tühikule, mis esineb eriti meie
teiskondlike ikka jõudnud noortele sobiva eesti-
keelse kirjavara puudumises. Soomes ilmus
kümmeaastat tagasi Merja Otava noorte-
raamat "Priska - suvest suvesse", mis sai seal
esimese auhinna ja kõhe suure menu osaliseks -

- seitse trükkii seitsme aasta jaoks! See ⁽³⁾ on
ilmunud ka rootsi keeles. Nim. teos on eriti
sobiv tütarlastele 14.-18. eluaasta vahel.
Nüüd on see ka kodumaal ilmunud-estli-
keelses tõlkes, keid vastuõetud otsuse
järel ei lohi seda meie noored väljaspool
kodumaad oma ema- või isakeeles lugeda.

Need on ainult mõned näidised selle kohta,
et kodumaal avaldatakse peale "Õigekesluse
sõnaraamatu" ka muud kirjavara, mis võiks
olla sobiv ja kasulik ka meie noortele võõrsil-
-lisaks ja täienduseks sellele vähele, mis me
oleme suutnud siin välja anda - nende eesti
keele sõnavara laiendamiseks ja üldse
(täiendamiseks)
suurema huvi äratamiseks estikeelse ra-
matu vastu. Need, kellel ei ole lapsi või kes

oma lastele eesti keelt üldse ei õpeta, neil ei
ole aimugi tohutuist raskustest ja proble-
midest, mis meie lastevanemail on praegu
keele õpetamise
oma lastele eesti ~~rahvusliku kasvatus~~ alal,
eriti veel kohtades, kus elatakse hajuta-
sult rootslaste või teiste rahvaste keskel. ●
✓ Mitmekesine ja laste erinevale laele vastav eestikeelne
lugemistvara on ühes ^{heaks} vahendis meie rahvusliku
kasvatuse süüvälgjal kodus, lasteaias ja koolis. Eriti
on siin olulise tähtsusega koolikeelne ja teismeliste ●
iga. Me peame ka vabanema ~~to~~ vähiklikust arm- ●
saamast, et 1-2 lasteraamatut abil, alga need nii
head kiitahes, saame küllaldase aluse oma laste
eesti keele sõnavarale, kuvile ja pärsivale hargnumu-
sele ka eestikeelse kirjavara lugemiseks. Ka oma
koolides peame lugemise käsitlemise kõrval vähe

maast ühe eestikeelse teose läbifilmi (4)

(klassikohta)

ma ja selle siin refereerima. Ka siin on ilm-

nenud suur väheus lastele 7.-13. eluaasta vahel

sobivas ja neile jõukohases eestikeelses kirjavaras,

mis on meil senini võõrsil ilmunud.

- Samal Esinduse koosolekul vihjatud täies
- ti õigustatult sellele, et vastuvõetud otsusega on alahinnatud meie õpetajate, kasvatajate ja lastevanemate kindlat poliitilist hoiakut ja nende väimnet, selget vahet teha kodumaal
- loodetava hea ja kurja vahel. Kus, millal ja
- kelle poolt on eesti koolis kasutatud või soovitatud kasutada kodumaal ilmunud lugemikke või muist õpperaamatuid, mis sisaldavad sealset parteipropagandat, meie kodumaa ajaloo võltsimist või muud

sellist?

KESTI PEDAGOOG
ARHIIVMUSEUM.
FOND K13278

Praegu ei ole meil momendil atse niipalju
probleeme oma kodiepikeute alal - Kanada on andnud
ja on andmas märkimisväärselt lisa, mis on teada
sile maailma kõigil, kes hõõtavad eesti koolipõl-
lul. Meie epikute küsimus näib olevat - Teie
lugupeetud lehes avaldatud sõnavõtte järel
otsustades - Esinduse koosseisul mingisuguselt
arusaamatust või teadmatuset esilekerkinud ja
seda seal valgustatud, ilma et oleks kõiki
epikeute lähemalt tuntud või neid koguni nähtudki.
Peamiseks probleemiks on praegu - sellele ma
viitaksin juba eelpool - vajaleku saate- ja lisamater-
jali ja sobivate noorsooaramatute vähesus.
Muidugi oleksid kõik, allamärgitudanuga esotsas,
väga-väga rõõmsad, kui Rootsi Eesti laste

~~laste~~ Esindus on tahteline ja suuteline

✓ sellel alal appi tulema ja kas hakkab
niiud ise kõiki vajalikke laste- ja noorsoo-

raamatuid kirjastama või annab selle

• ülesande ühes tühisa majandusliku

• koostusega näit. E. kirjanduse kooperatiivis.

Ja küsimus ei ole mitte ühes ega kahes
raamatus, vaid terves seerias. Ka peetagu

silmas meie tarbijate väga väikene arv

• kõigil vanuseastmel, sest meie laste

• arv kahaneb järjest hirmuärataval.

Aga seda väikestki vähestki peame

oma rahvusele päästma, ükskõik mis-

seguse hinna või väeva eest!

Suurima lugu-
pidamisega

H. Rajamaa
↓